

בס"ד, א' במנחם אב תש"ף
22 ביולי 2020
תיק 79127

פסק דין

לבין	בעניין שבין
חברה קבלנית	מזמין עבודת קבלן
- נתבעת	- תובע

א. עובדות מוסכמות

התובע (להלן: "התובע") הזמין עבודה קבלנית לעבודות בנייה מחברה בע"מ (להלן: "הנתבעת") שבבעלות הנתבע (מטעמי נוחות יקרא להלן: ("הנתבע"). החוזה בין הצדדים נחתם בשני שלבים וקדמה לו פגישת הכנה בחודש חשוון.

שלב ראשון (להלן: "חלק א'") עסק בבניית השלד (בשיטת 'NUDURA'), ונחתם בתאריך כג שבט תשע"ט (29/1/2019). הסכום לתשלום עבור חלק זה של החוזה הוא 55,000 ₪.

שלב שני (להלן: "חלק ב'") עסק בעבודות פנים ונחתם בתאריך ח אדר א תשע"ט (13/2/2019). הסכום לתשלום בחלק זה של החוזה הוא 21,132 ₪.

בחוזה התחייבה הנתבעת לספק עבודה בלבד, והתובע היה אחראי לספק כלל החומרים הנדרשים לעבודה. בפועל, חלק מהחומרים הוזמנו ונקנו על ידי הנתבעת (קלקר, בטון ומשאבות הבטון), בתמורה לרכישה הועבר לה סכום של 44,000 ₪ על ידי התובע.

מספר ימים אחר חתימת חוזה חלק א' ביקש הנתבע מהתובע הלוואה קצרת מועד על סך 150,000 ₪ בתמורה להנחה על סך 2000 ₪ מסכום החוזה. למעשה, ההלוואה לא הוחזרה, ומומשה ע"י קיזוז הכספים אותם התחייב התובע לשלם.

בתאריך 11/3/2019, ד' אדר ב' תשע"ט, נערכה פגישת סיכום בין התובע לנתבעת, בה עלו סיכומי עלויות הבניה. במהלך הפגישה עלתה תביעה מצד הנתבעת לסכום גבוה ממה שסוכם בתחילה, עקב עלויות גבוהות מהמתוכנן שהיו לנתבעת בביצוע העבודה. סוכם על סכום של 6,000 ₪. לאחר מספר ימים חזרה בה הנתבעת מסיכום זה.

משכך הגישו הצדדים תביעותיהם ההדדיות בפני בית הדין.

עמוד 1 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax 02-5379626 beitdin@eretzhemdah.org www.eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

ב. טענות התובע

טענות התובע מתחלקות לשתיים:

האחת, עוסקת בתשלום עבור הקלקר שהוזמן על ידי הנתבעת ושולם על ידי התובע.

לטענת התובע, הוצע לו על ידי הנתבעת שזו תקנה עבורו את החומרים וכך תחסוך בעלויות. אלא, שלדבריו, כששאל על העלויות נאמר לו שמדובר על 180 ₪ למטר. התובע עשה חשבון והגיע לכדי עלות של 43,720 ₪, על כן שילם באופן מיידי סכום של 44,000 ₪, סכום שלהבנתו כיסה את כל עלויות הקלקר. אלא, שבפגישת הסיכום שנעשתה ב-11/3/2019 הוצג לו סכום אחר לפי חשבון של 200 ₪ למטר, סך הכל כולל מע"מ והובלות¹ 56,158 ₪ (סה"כ ההפרש בין הסכומים עומד על סך 12,438 ₪).

השנייה, עלות הפרויקט בכללותו.

בפגישת הסיכום הנ"ל ישבו התובע והנתבעת והגיעו להסכמות שהנתבעת תשלם לתובע סכום של 17,774 ₪, לאחר שהתובע הסכים להוסיף לנתבעת סכום של 6,000 ₪. התוספת הייתה בעקבות טענות הנתבעת על עלויות גבוהות מהצפוי. הפער שנוצר לטובת התובע נגרם בעקבות הלואה שנתנה לתובע כאמור לעיל.

להלן החשבון שהוצג על ידי התובע:

שלד:	55,000 ₪ (על פי סיכום בתוספת מע"מ עבור 2/3 ממחיר החוזה)
גג ומחיצות פנים:	21,132 ₪ (על פי סיכום בתוספת מע"מ עבור 2/3 ממחיר החוזה)
חומר שיטת נדורה (קלקרים):	43,720 ₪ (כולל מע"מ והובלה)
חומר בטון:	30,888 ₪ (כולל מע"מ)
משאבות בטון:	6,260 ₪ (כולל מע"מ)

סה"כ: 157,000 ₪

זיכויים כולל סכומים ששולמו כבר:

העברה לטובת חומר נדורה: 44,000 ₪

הלואה לקבלן: 150,000 ₪

¹ ע"פ כתב התביעה

עמוד 2 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax 02-5379626 www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

זיכוי לחוזה ראשי בגין ההלוואה שנתנה - 2,000 ₪

סה"כ 196,000 ₪

סך הסכום הנתבע: 39,000 ₪.

ג. תגובת הנתבעת

מלבד תגובות ישירות של הנתבע לטענות שעלו נגדו, לנתבע יש עוד טענות שעלו בדבר קיום החוזה והנפקות הממוניות הנגזרות מכך.

לטענה בעניין מחיר הקלקר: הנתבע טען, שמעולם לא התחייב על מחיר מראש. כל מטרתו הייתה לעזור לתובע להשיג את החומר הנדרש בהנחה השמורה לקבלנים. בהתחלה כשהציג את המחיר לתובע, העלות הייתה אמורה להיות 180 ₪ למ"ר, וכך גם שלח לתובע במסרון שהוצג בנספח לכתב התביעה. אך בסופו של דבר העלויות היו גבוהות יותר, כ-200 ₪ למ"ר. כמו כן היה פחת גדול יותר מבדרך כלל, דבר שתרם גם כן לעליה בעלויות מעבר לצפוי.

לטענה על תשלום חלקי של המע"מ: הנתבע הכחיש את ההסכם שהוצג על ידי התובע בדבר תשלום שליש מהחוזה ללא מע"מ. לטענתו זה עלה כאופציה בשלב הדיונים והצעת המחיר, אך למעשה בשלב חתימת החוזה זה לא עלה, והראיה לכך היא שהסכם כזה לא נכתב בחוזה. לשיטתו, הסכום שנכתב בחוזה הוא הסכום עליו סוכם, על סכום זה יש להוסיף מע"מ כחוק.

לטענה על הסיכום בפגישה ביום 11/3/2019, וחזרת הנתבעת מהסיכום: הנתבע טוען, שבמהלך העבודה נעשו שינויים ותוספות על ידי התובע. זהו דבר מקובל בענף ויש התייחסות לכך גם בחוזה (סעיף 5 לחוזה). היות ולא היה סיכום מראש ולא ניתנו מפות שינויים נאלץ התובע לבצע את התמחור בדיעבד אחרי סיום העבודה. לטענתו, זה מה שעמד ביסוד בקשתו לתוספת על סך 6,000 ₪ מהתובע. לטענת הנתבע, סכום זה אינו משקף את העלויות אותם הוא נאלץ לשאת ואת ההפסדים שנגרמו לו ממחיר נמוך זה, ועל כן הוא נאלץ לסגת מההסכם מיד אחרי שסוכם. על כן בחר להגיש חשבונית סופית הכוללת את מכלול השינויים והתוספות ועלויותיהם. על פי החשבונית הסופית שהוגשה לבית הדין, כלל התוספות והשינויים עולים לכדי 21,000 ₪. בצירוף לחוזה הראשי ובקיצוץ מה שכבר שולם, תובעת הנתבעת 7,910 ₪.

להלן פירוט החשבונות שעלו על ידי הנתבעת:

שלד - 50,000 ₪

גג - 13,000 ₪

עמוד 3 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080 Main Office:

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax 02-5379626 www.erezhemdah.org bitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

7,000 ₪	- בלוקים (מחיצות פנים)
11,993 ₪	- בטון (ע"פ חשבונית א')
15,370 ₪	- בטון (ע"פ חשבונית ב')
5,350 ₪	- משאבות בטון (ע"פ חשבונית ג')
45,370 ₪ ²	- אקובילד
500 ₪	- קלקר
1,500 ₪	- הובלות פיגומים
3,200 ₪	- הובלות קלקר
21,000 ₪	- תוספות

סה"כ חיובים לא כולל מע"מ: 172,283 ₪

סה"כ חיובים כולל מע"מ: 201,571 ₪

(סה"כ ההפרש בין חישובי הצדדים 44,571 ₪)

זיכויים וסכומים ששולמו:

150,000 ₪ - הלוואה

2000 ₪ - הנחה לחוזה ראשי עבור הלוואה

44,000 ₪ - שולם (נדורה)

סה"כ: 196,000 ₪

(אין הפרש בעניין זה בין חישובי הצדדים)

סה"כ לתשלום: 5,571 ש"ח

² בחשבונית הסכום הוא 43,370 ₪. אך חישוב פשוט של המע"מ והסכום הסופי מראים שיש שם טעות דפוס.

עמוד 4 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org bitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

ד. תגובת התובע לטענות הנתבעת

התובע הציג לבית הדין את הגרסה שלו להשתלשלות האירועים תוך כדי תהליך הבניה. ככלל, התובע לא שלל את עצם השינויים שנעשו. כל התוספות והשינויים שהועלו על ידי הנתבע אכן בוצעו בשטח. אלא שיש לו מספר השגות על כך. ולכן, לטענתו, הסכום הנדרש על ידי הנתבע מופרז.

עיקר טענת התובע, שתוך כדי עבודה הוצעו שינויים ותואמו בינו לבין מנהל עבודה, מתוך מחשבה שמדובר בשינויים קלים בעלות נמוכה או אף ללא עלות כלל. כך, למשל, לגבי השבילים. לטענת התובע, הוצע לו על ידי מנהל העבודה להזיז קצת את השבילים שכן מבחינתו אין עלות נוספת מלבד הבטון אותו משלם התובע. הנתבע הסכים וביצע שינויים שתומחרו על ידי הנתבע כתוספת.

כך גם ביקש התובע ממנהל העבודה לעשות גג קל, מתוך מחשבה שמדובר בשינוי קל שככל הנראה עלותו נמוכה אם בכלל. בפועל הגג נעשה מחומרים איכותיים יותר וימי העבודה התארכו.

טענה נוספת שעלתה על ידי הנתבע היא עלויות הובלה של ציוד, כגון פיגומים. לטענת הנתבע הוא פטור מלשלם על כך, שכן מפורש בחוזה שהציוד הינו באחריות הנתבע, וממילא גם ההובלה שלו כלולה בזה (בניגוד לחומרים שהאחריות עליהם היא על התובע).

ה. תביעה בגין אי החזר ההלוואה

במהלך הדיון עלו טענות על ידי התובע בדבר ההלוואה שניתנה תמורת הנחה ולא הוחזרה בזמן עליו סוכם. לטענת הנתבע אף נגרמו לו נזקים מכך והדבר הכביד עליו מאוד בניהול החשבונות אליהם נערך מראש. הנתבע לא הכחיש מאומה בנושא זה. הוא הודה שלא הצליח להחזיר את ההלוואה בזמן, אך היות ועם התקדמות העבודה החלו תשלומים להתקזז מחוב ההלוואה לא היה כל-כך בלחץ לנסות ולהחזיר את ההלוואה שנטל.

למעשה, לא נדרש סעד ממוני על ידי התובע לזה, ולכן בית הדין לא יתייחס לנושא זה במהלך פסק הדין, מעבר לעובדה שבית הדין אינו שבע רצון מהעובדה שהנתבע נטל הלוואה ולא בא בדיון ודברים עם התובע. היה עליו להסביר לתובע את המצב ולבקש את הסכמתו שהתשלומים העתידיים יקוזזו מההלוואה. הנתבע שגה כאשר הכריח את התובע למצב לא רצוי בלי לקבל את הסכמתו לכך.

ו. נושאי הדיון

א. התשלום עבור הקלקר – האם יש בהודעה שקבל התובע בכדי לקבוע את המחיר הנדרש אע"פ שבפועל היה המחיר גבוה יותר

ב. חיובים נוספים שמעבר למוסכם בחוזה על תוספות ושינויים

עמוד 5 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080 Main Office:

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax 580120780 "ע"ר חס' beitdin@eretzhemdah.org www.eretzhemdah.org

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

ג. תשלום עבור הובלה

ד. חזרת הנתבע מההסכם

ה. הסכם תשלום המע"מ

ז. דיון

א. התשלום עבור הקלקר – האם יש בהודעה שקבל התובע בכדי לקבוע את המחיר הנדרש מע"פ שבפועל היה המחיר גבוה יותר

כאמור, הוסכם בין הצדדים שכדי לחסוך עלויות, הנתבעת תקנה את חומר הנדורה (קלקר), ובכך יהנה התובע מהנחה השמורה לקבלנים. התובע ביקש לדעת מה העלויות הנדרשות על מנת להיערך בהתאם, והנתבע שלח לו בהודעת וואטסאפ שהמחיר הוא 180 ₪ למטר כשהוזמנו 200 מ"ר, ועלות ההובלה 1600 ₪ ((ההודעה הוצגה על ידי התובע בנספחים לכתב התביעה).

בפועל העלות הייתה 45,370 ₪ + מע"מ, סה"כ 53,082 ₪ (על פי הקבלות שנשלחו על ידי הנתבעת). לטענת הנתבע, על סכום זה יש להוסיף 500 ₪ עבור תוספת קלקר שנצרכה והובאה; וכן יש להוסיף 3,200 ₪ עבור ההובלה, שכן ההובלה הייתה כפולה.

בשלב זה נציין, שיש סתירה בין המסמכים השונים שהתובע הגיש בעניין העלויות: בין הקבלות שנשלחו אחר הדיון, לחשבון הסופי הנושא את התאריך 11/7, לבין מה שהוזכר בדיון ובכתב התביעה. אנו התייחסנו לחשבונית שהיא מסמך מקורי וכפי שכתב לעיל בהערה 2 ישנה טעות סופר ברורה בחשבונית ואנו התייחסנו לסכום שהוזכר בחשבון הסופי הנושא את התאריך 11/7, שהוא הסכום המתאים לסכום הסופי אחר המע"מ בחשבונית.

התובע טען שלא יתכן שאחרי שנאמר לו סכום מסוים, התובע ישנה את התמחור. על פי דברי התובע הוא עשה העברה בנקאית של 44,000 ₪, אך בסופו של דבר, בעריכת החשבון הסופי התברר לו שהעלויות הרבה יותר גבוהות משחשב. לטענתו, הדבר פוגע ביכולת שלו לנהל את עלויות הפרויקט זה.

הנתבע טען, כי כל רצונו היה לעשות טובה לתובע. העלות ללקוחות פרטיים גבוהה באופן משמעותי. לטענתו, הוא חשב שהמחיר יהיה כפי ששלח לתובע, אך בסופו של דבר העלות הייתה יותר גבוהה והדבר מגובה בקבלות.

דיון: התובעת הציגה קבלות על הסכום בו נרכשו החומרים עבור התובע. אין מחלוקת כי זהו מחיר השוק לחומרים אלו, בפרט שמדובר במוצר ייחודי שמיוצר על ידי חברה אחת בלבד (זו גם הסיבה שנבחרה הנתבעת שהיא מומחית בשיטת בניה זו). בכגון זה, חובת התובע לשלם לנתבעת את המחיר בו היא רכשה את החומרים עבורו.

עמוד 6 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax 02-5379626 www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

אילו הייתה הנתבעת רוכשת את חומרי הגלם במחיר הגבוה ממחיר השוק, היה התובע רשאי להתנער מחובתו לשלם לה. כך נפסק בשולחן ערוך (חו"מ סימן קפב סעיף ג):

**”טעה וקנה ביוקר אפילו בכל שהוא המקח בטל בין בקרקע בין במטלטלין,
שיאמר לו לתקוני שדרתיך ולא לעוותי”**

אולם כאמור, במקרה דנן אין טענה שנקנתה סחורה ביותר ממחיר השוק, ולכן על התובע לשלם לנתבעת מה שהיא שילמה עבור החומרים.

לסיכום, היות והוצגו על ידי הנתבעת קבלות מקוריות, איננו רואים מקום לטענת התובע בסעיף זה.

ב. חיובים נוספים על תוספות ושינויים מעבר למוסכם בחוזה

התוספות שנתבעו על ידי הנתבעת כוללות שני מרכיבים:

- עבודות שונות שעלו תוך כדי עבודה על השלד ועבודות הפנים כמפורט בכתב ההגנה והתביעה שכנגד שהוגש על ידי הנתבעת.
- עבודת התקנת הגג.

למעשה, אין מחלוקת שעבודות אלו נעשו. המחלוקת שנוצרה היא בשאלת חובת ושיעור התשלום עבור עבודות אלו. התובע הבין, משיחותיו עם העובדים בשטח או מנהל העבודה, שעבודות אלו לא יחויבו בעלות משמעותית נוספת, בפרט לאור העובדה שהוא זה שמספק ונושא בעלויות החומר, התשלום לקבלן הינו על עבודה בלבד. נוצר הרושם שבעבודות אלו לא נדרשת תוספת מאמץ מיוחדת, והיא נספגת בעבודה הכוללת.

כך גם לגבי הגג. לטענת התובע, הוא נתן יד חופשית למנהל העבודה, וכך הוחלט על שינוי בגג שיצר תוספת עלות. אך הדבר לא הובא לידיעתו, ולא דובר איתו על כך.

הנתבעת מצידה, מכחישה את הכל. אמנם מי שהיה נוכח בפועל בשטח הוא מנהל העבודה והוא זה שעמד בקשר עם התובע, אך, לטענתה, אין דבר כזה שישנם שינויים מבלי לשלם עליהם. התובע התנהל באופן כזה שהוא עובד ישירות מול מנהל העבודה בלא לידע את הנתבעת על כך, ולכן רק בדיעבד הוסבר לו שהשינויים יחייבו תוספת תשלום.

כך גם לגבי הגג. אמנם בחוזה הוסכם על גג פשוט וניתן מחיר נמוך מאוד, אך ברגע שהוחלט על גג שונה, יש לזה מחיר אחר לגמרי.

דיון: מחד, התנהלות הנתבעת אינה מתקבלת על הדעת. שיטת העבודה של אישור שינויים ותוספות תוך כדי העבודה והגשת בקשה לתוספות בגמר העבודה אינה התנהלות מקובלת ואף אינה נסבלת. לא תמיד יודע בעה"ב מה הוא שינוי משמעותי, ומה שינוי זניח שמקובל בתחום הבנייה לבצע אותו בלי תוספת תשלום (בדומה לכל תחומי השוק, בכל אחד לפי מאפייניו). אמנם,

עמוד 7 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

סעיף 5 בחוזה מתייחס לזה וקובע את הסדר בו יתקבלו הדרישות לשינויים ותוספות, וכן קובע את התמחור באם לא יתקבלו הדרישות על פי הסדר המבוקש. אעפ"כ הציפייה היא שסיכומים אלו יהיו ברורים לשני הצדדים בשעת מעשה.

מאידך, עבודות בתחום הבניה הינן עבודות מורכבות מאוד ומתמשכות. לרוב ישנו פער בין התוכניות המקוריות לבין המציאות בשטח, ונדרשים שינויים והתאמות. מקובלת עלינו גם הטענה שבעבודות הדורשות הכרעות מיידיות בשטח, אי אפשר לעצור את העבודות כל העת לשם עדכון מחיר וקבלת רשות לשינויים ותוספות.

יצירת האיזון המתבקשת מהשיקולים שהעלנו מחייבת את הקבלן, שהוא בעל הידע הרלוונטי בתחום, להודיע ולעדכן על דברים החורגים מהחוזה ומחייבים תוספות תשלום משמעותיות ככל שאין בזה בכדי גרימת עיכובים משמעותיים בהתקדמות הבנייה ולכל היותר סמוך ככל האפשר לשעת מעשה על מנת לאפשר לבעל הבית להיערך בהתאם.

בהתאם לכך אנו נתייחס לטענות שהועלו הצדדים:

לטענת הנתבעת, היות והקבלן השקיע עבודה וחומרים יקרים יותר הרי שנהנה מכך בעל הבית בכך שקבל בית כאוות נפשו וכן שיש לו גג איכותי וטוב יותר. מנגד טענת התובע שנכנס לפרוייקט באופן מאוד מחושבן ולא רצה להשקיע כספים שאין לו, כל מה שהסכים זה על שינויים מינוריים שהיות והוא משלם את החומרים אין כאן עלויות נוספות משמעותיות. יתירה מכך, אילו היה יודע על העלויות הרבות היה מסרב בכל תוקף.

הדין בו נדרש אדם לשלם על עבודה שנעשתה עבורו ללא שרצה בה נידונת בסוגיית 'היורד לשדה חבירו שלא ברשות ונטעה' (בבא מציעא קא. שלחן ערוך חושן משפט סימן שעה).

וכך נפסק (שם סעיף ז)

" החצרות הרי הם ראויים לבנין ולהוסיף בהם בתים ועלויות לפיכך הבונה בחצר חבירו הרי זה כנוטע שדה העשויה ליטע ושמין לו כמה אדם רוצה ליתן בנין זה לבנותו והוא שיבנה בנין המועיל הראוי לאותה חצר כמנהג אותו מקום."

וא"כ כל שנבנה בסופו של דבר בנין המועיל וראוי לאותו בית צריך בעל הבית לשלם עליו אף אם לא ציווה והורה מפורשות לקבלן לבצע.

אמנם, מספר סייגים מצינו להלכה זו.

יכול בעל הבית לומר לקבלן שאינו חפץ במה שבנה ושיקח את חומרי הבניה כי אינו חפץ בהם

(שם סעיף ו):

" היורד לתוך חורבתו של חבירו ובנאה שלא ברשות שמין לו וידו על התחתונה ... אמר ליה בעל הקרקע טול מה שבנית שומעין לו."

עמוד 8 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 Jerusalem P.O.B 8178 Brurya St.

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax 02-5379626 www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר חס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

על הלכה זו כתב ערוך השולחן (שם סעיף יב) :

” וכלל הדברים כן הוא שבכל דבר שאדם עושה לחבירו שלא ברשותו של בעה”ב בין שהיה בעיר ולא מיחה בו ובין שלא היה בעיר רואין הב”ד אם דבר זה היה הבעה”ב מוכרח לעשות שמין לו וידו על העליונה דנהי דירד שלא ברשות מ”מ הרי עשה לו טובה ולמה יפסיד אבל דבר שאינו הכרח לעשותו או שהבעה”ב לפי מצבו אין ביכלתו להוציא הוצאות כאלו א”צ לשלם לו ויכול לומר לו טול מה שעשית ולך וכן נראה עיקר לדינא וכ”ז כשלא מיחה בו הבעה”ב מקודם אבל אם מיחה בו ואמר שאינו רוצה שיבננה או יתקננה הפסיד בכל ענין זה היורד דזה שאמרו חז”ל דירוד שלא ברשות שמין לו זהו בסתמא אבל לא כשמיחה בפירוש.”

עד כאן עיקרי הדברים. ביישומם לנידון שבפנינו נחלקו הדעות בין חברי הרכב בית הדין.

לדעת הרוב, היות והתרשמנו מהתנהלות התובע במהלך ניהול הפרוייקט, שהוא היה מאוד מחושבן ולא התיר לעצמו לחרוג ממה שהקציב לעצמו, הרי שיש לראות את הסכמתו לתוספות והשינויים בשעת מעשה כהסכמה על תנאי, שמסכים רק בתנאי שהעלות המקורית נשמרת, ושלא תהיה עלות נוספת הוא אינו מסכים לכך. ולכל הפחות, בדיעבד, אחרי שנעשתה כבר העבודה ונדרשה עליה עלות נוספת הרי הוא כמי שטוען 'טול עציך ואבניך', דהיינו, אני איני חפץ בתוספת זו אם אתה רוצה עליה תוספת תשלום, ומבחינתי קח את מה שבנית ותן לי את מה שהתחייבת לי עליו בחוזה ודי וטוב לי בכך.

אם כן, לדעת הרוב, אין לחייב את התובע, על פי דין, בסעיף זה הן על תוספות הגג והן על שאר התוספות.

לדעת המיעוט, היות ועיקרו של דין יורד לשדה חבירו נעוץ בהנחה ההלכתית הבסיסית ביותר שממונו של קבלן נמצא אצל בעל הבית ולא יתכן שזה ירוויח מכך בחינם. הגם שבעל הבית לא רצה מכך לכתחילה, סוף סוף כעת ממונו של הקבלן מונח אצלו בחצירו ובביתו. וכך הגדיר זאת ה”אבן האזל” (הלכות שכנים פרק ג הלכה ד) :

” ואילו דין יורד לשדה חבירו ... והוא פשוט דאינו שייך לדין 'זה נהנה' דממון גמור הניח הבונה והנוטע בשדה שלו ובחצירו”

אם כן, כפי שראינו לעיל הטענה היחידה העומדת לבעל הבית היא 'טול עציך ואבניך'. דהיינו, אני איני חפץ בתוספות אלו שעשית קחם ולך (וזה כמובן מתוך הנחה המוסכמת על כל חברי בית הדין שתוספות שלא הוסכם עליהם מראש תוך ידיעה ברורה של בעל הבית בעלויות הנדרשות, דינו של הקבלן בהם כירוד שלא ברשות).

עמוד 9 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

השאלה העומדת לפתחנו אם כן היא מה דינם של תוספות ועבודות שנעשו כבר ואי אפשר להחזיר את הגלגל לאחור. לא מבעיא בעבודות הפיתוח, אלא, אף בהתקנת הגג, מן הסתם אחרי שכבר נבנה הגג, פרוק והרכבת גג חדש יכולים לגרום נזק לא מועט שלא ברור כמה חפץ בו בעל הבית³.

דן בכך החזון איש (בבא בתרא סימן ב ס"ק ו):

"ושבחא דאי אפשר להסירו כמו צבע, נמי העיקר תלוי בניחותיה של הבעלים ואם יש מעשה מוכיחה על ניחותיה דיינינן ליה כעשויה ליטע, ואם ניחותא דידיה רק דיעבד, הוי כאינה עשויה ליטע, ואם בעה"ב טוען שאינו נהנה כלל ואין רצונו בזה והדבר ספק בעיני הבית דין, נשבע היסת דלא ניחא ליה ומפטר"

לדעת המיעוט, המצב שלפנינו הוא כזה שבעל הבית נח לו בגג ובתוספות שבוצעו אך אינו חפץ לשלם עליהם את הסכום שהקבלן דורש עבורן. זהו מצב ביניים בין 'ניחותא דיעבד' לבין 'שאינו נהנה כלל ואין רצונו בזה' ויש לבית הדין במצב שכזה לשער מהו הסכום שאחר מעשה, בדיעבד, מוכן בעל הבית לשלם ולהשאיר את המצב כמות שהוא. לדעת המיעוט, ניתן להעריך שתמורת כ-30% מסכום התביעה היה התובע מוכן לשלם ולהשאיר את המצב על כנו. הערכה זו מקבלת חיזוק מהסכמת התובע, בשעת מעשה, להוסיף 6,000 ₪ בפגישת הסיכום הנ"ל. עד כאן דעת המיעוט.

לסיכום, על פי דעת הרוב, אין לחייב את התובע על תוספות בסעיף זה.

ג. תשלום עבור הובלה

הנתבעת דרשה תשלום נוסף, מעבר למוסכם בחוזה, בסך 4,700 ₪ עבור הובלות.

סכום זה מתחלק לשניים: 1,500 עבור הובלת הפיגומים ו-3,200 עבור הובלת הקלקר.

הנושא של הקלקר נידון בסעיף א של פסק הדין. שם קבענו על פי הקבלות שהוצגו שהמחיר שהוצג על ידי הנתבעת מוצדק ומתועד על ידי חשבוניות.

משכך, עיקר הדיון הוא על הובלת הפיגומים.

התובע טען שהיות והחוזה הוא קבלני על עבודה בלבד, עלות הובלת הפיגומים צריכה להיספג על ידי הקבלן כחלק מהמחיר הקבלני של החוזה. הנתבעת, לעומת זאת, טענה, שהספקת הציוד היא על חשבונה, אך לא הובלתו.

דיון: אין התייחסות מפורשת לזה בחוזה. הדעת נותנת שבכלל אספקת הציוד כלולה גם הובלתו. אין סברה לחלק בין כללי העבודה שסופקו והובלו על ידי הנתבעת לבין הפיגומים.

³ הגמרא (בבא מציעא קא): מביאה סברא זו לכך שאם רוצה היורד ליטול עציו ואבניו ובעל הבית מסרב שומעים לו.

עמוד 10 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

פיגומים הם חלק מכלי העבודה הנדרשים לקבלן לצורך ביצוע עבודתו. הדאגה לאספקתם היא באחריות הקבלן ומשכך גם הובלתם.

לסיכום, בקשת הנתבעת לתוספת עבור הובלת הפיגומים נדחית.

ד. חזרת הנתבעת מההסכם

בתאריך 11/3/2019, ד' אדר ב' תשע"ט, נערכה פגישת סיכום בין התובע לנתבעת. בפגישה עלתה בקשה מצד הנתבעת לתוספת תשלום עקב עלויות נוספות, תוספות ושינויים שהיו במהלך הפרויקט. הצדדים הסכימו על סכום של 6,000 ₪ ובחשבון הסופי הייתה צריכה הנתבעת לשלם לתובע סכום של 17,774 ש"ח. בתאריך 30/6/2019 שלחה הנתבעת דוא"ל לתובע בו היא מתנערת מהסיכומים שעלו בפגישה, ודורשת תשלום חדש בסך 5,532 ₪.

ההסבר שניתן לחזרה זו על ידי הנתבעת היא שמיד אחרי תום הפגישה הוא הרגיש הרגשה לא טובה היות ודרישת התשלום הנוספת היא מינימלית, לטענתו, ולא כללה רווחים גדולים, כך שלויתור עליה ישנם השלכות הכרוכות בהפסדים. על כן החליט לחזור בו מהסיכומים שעלו בפגישה.

התובע, כמובן, טוען שאי אפשר לחזור מסיכומים ברורים שכאלו שנעשו בישיבה משותפת וגובשו בהסכמות הצדדים.

השאלה העומדת לפתחנו היא האפשרות של צד אחד לחוזה לחזור בו מהסכמות שהתקבלו במעמד שני הצדדים.

הלכה פשוטה היא שמחילה אינה צריכה קניין (שלחן ערוך חו"מ סימן יב סעיף ח). אמנם פשרה צריכה קניין (שם סעיף ז). בפירוש טעם החילוק שבין מחילה לפשרה עיין בשו"ת הגאונים (הרכבי סימן תמג) תשובה מהרי"ף שכתב וז"ל:

**"שהמוחל ימחול מעצמו ויעשה זאת מחפצו ורצונו ולכן אינו צריך קניין אבל
הפשרה תבוא אחרי דין ודברים ומחלוקת, וחוששין שתהיה בלי הסכמה
שלמה, לכן מפרסמים אותה בקניין"**

מהותה של פשרה היא זו הנעשית בבית דין על ידי הדיינים וכך הוא בשלחן ערוך (שם סעיף ז):

**"אף על פי שנתרצו הבעלי דינין בפשרה בב"ד יכולים לחזור בהם כל זמן שלא
קנו מידם. הפשרה צריכה קניין אפילו בשלשה אבל אם קנו מידם אין יכולים
לחזור בהם אפילו ביחיד ויש אומרים דדוקא בשנים"**

ובטעם הדבר כתבו התוס' (סנהדרין ו ע"א ד"ה "והלכתא"):

**"אם נפרש דקניין של פשרה עושין קודם הפשרה וקונין זה מזה לעשות כמו
שיאמרו הדיינין הן לשלם הן למחול ... דמה שצריך הכא קניין על המחילה
משום דאי לאו הוי קניין הוי כמו מחילה בטעות שלא היה יודע שיאמרו למחול"**

עמוד 11 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 Jerusalem P.O.B 8178 Brurya St.

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax 02-5379626 www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

כל כך ... ואפילו אם נפרש שהקנין הוא לאחר הפשרה ... דמחילה שעל ידי פשרה אף על פי שיודע מה מוחל דומה למחילה בטעות לפי שמוחל על פי עצתם של דיינין שהשיאו אותו למחול לפיכך צריך לאלם הדבר ע"י קנין"

אף על פי כן, כתב הש"ך (שם ס"ק יב):

"ופשרה שעשו בעלי דינין עצמן ביניהן אין צריך קנין"

דהיינו, פשרה שנעשתה בבית דין צריכה קנין משום שהמחילה המלווה בפשרה נכפתה על הצדדים על ידי הדיינים, ולא בהכרח שהייתה הסכמה שלמה של הצדדים לכל הפרטים. אולם פשרה שנעשתה על ידי הצדדים בינם לבין עצמם אינה צריכה קנין, והיא נגמרת בדיבור והסכמה בלבד, כי הנחת היסוד היא שהצדדים הסכימו לה בלב שלם, תוך שהבינו מה המשמעות של הפשרה ומה הם הוויתורים והמחילות שהיא דורשת מהם.

אמנם, מצינו באחרונים שנחלקו בהבנת דברי הש"ך האם כוונתו לפשרה שבה התובע מוחל על תביעותיו בלבד, משום שמחילה אינה צריכה קנין; או שגם ההסכמות מצד הנתבע לתביעות התובע אינן צריכות קנין. עיין בזה ב"פתחי תשובה" (שם ס"ק יב) וב"הלכה פסוקה" (מכון הרי פישל) עמ' מד הדעות השונות.

נידון דידן, קשה להגדירו כתובע ונתבע. שני הצדדים הם גם תובעים וגם נתבעים. שניהם נדרשו לוותר מהסכום אותו חשבו להרוויח מעיקרא, ועל כן אין די בדיון בשאלה האם דברי הש"ך נסובים רק על מחילת התובע או גם על הסכמת הנתבע.

מקור דברי הש"ך הוא בשו"ת מהר"ם מלובלין סימן מז:

"ראובן יש לו פנקס הדיינים על שמעון ולוי שחייבים לו סך ידוע לשלם לזמנים כל יריד לג' זהובים. והנה שמעון ולוי הפצירו בו מחמת שאין להם לשלם כ"כ לזמנים הנ"ל עד שנתרצה ראובן ליקח מהם עשרים זהובים פו'. והמותר ישלמו לו זהב אחד בכל שבוע והעידו שני עדים שראובן נתרצה לכך רק שרצה שיתחילו לשלם לו זהב אחד בכל שבוע מר"ח ניסן והחייבים בקשו ממנו שישלמו לו זהב אחד בכל שבוע מר"ח אייר הסמוך ואילך וזה החילוק לא נגמר ביניהם. ועתה ראובן רוצה לחזור בו מן הפשרה כי אמר שלא קנה ק"ס על כך גם אמר מאחר שאז לא נגמר זה י"ד ימים לכן הוא אינו רוצה לע"ע בפשרה. והחייבים רוצים לקיים הפשרה כנ"ל כי אמרו שהיה להם זמן ליתן העשרים זהובים בר"ח ניסן והיו מוכנים ביום ב' ג' ניסן יורינו מורינו הדין עם מי:

תשובה. פשרה כזו שנעשית מרצון הטוב של המלוה בלי שום הכרח כלל. נראה בעיני שיש לה דין מחילה ואין צריכה קנין סודר, כאשר יש לי על זה חבילות ראיות ונימוקים. ולא מקרי פשרה שצריכה קנין אלא כשנעשית ע"י תביעה וטענות שכל אחד ירא שמא יפסיד הכל מן הדין, אבל בנידון דידן מקרי מחילה"

עמוד 12 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

המדקדק היטב בשאלה ובתשובת מהר"ם יראה ששם המדובר הוא על סידור תנאי פירעון. לא הייתה שום שאלה על עצם החוב או שיעורו. החוב היה מוסכם והיה ברור שהלווים צריכים לפורעו. בזה היה דין ודברים בין המלווה ללווים שרצו לקבל הארכה למועד הפירעון, מתחילה הסכים על כך המלווה ואח"כ חזר בו מהסיכומים.

על זה השיב מהר"ם שפשרה מסוג זה בה הסכים המלווה לרווח ללווים את מועד הפירעון מתוך רצון טוב, תוך שהוא יודע מראש מה המשמעויות לכך, אינה צריכה קניין.

אך מסתבר כי בפשרה הנובעת מתוך תביעות וטענות שיש לשני הצדדים זה על זה, כשההסכמה לפשרה מסוג זה נובעת מתוך החשש שמא בתביעה יפסיד הכל על כן מסכים הוא לוותר על משהו כדי להרוויח השאר, בזה פשרה צריכה קניין.

להבנתנו, יש הבדל בין מחילה חד צדדית, שהיא בדרך כלל על דברים ידועים וברורים, שאינה צריכה קניין, ובלשון מהר"ם "שיש לה דין מחילה ואין צריכה קניין סודר", לבין פשרות ומחילות הדדיות, שנובעות בדרך כלל מסכסוכים מורכבים שאין ביכולת הצדדים להכריע בהם, ובזה יש חשש לכל צד שמא אם יתבררו הדברים על פי דין יפסיד הכל, על כן מוכן הוא להפסיד מעט בכדי להרוויח השאר כדי שלא יישאר קרח מכאן ומכאן. זאת לא נקראת מחילה אלא פשרה והיא דורשת קניין. שהרי אם היה יודע שירוויח הכל ויזכה בכל טענותיו, לא היה מוכן לוותר על מה שוויתר. כדרך זאת בביאור דברי מהר"ם מלובלין מצינו גם לגאון הגר"ש משאש זצוק"ל בתבואות שמי"ש (אבהע"ז סימן פ).

אלא, שגם אם נסביר כך את כוונת המהר"ם מלובלין יש שחלקו על עיקר הדין. כן מצינו למהר"י עייאש בשו"ת בית יהודה (חלק ב סימן מב) שכתב:

"ועוד ברירא לי מתוך דברי הפוסקים ז"ל דאף למאן דס"ל דמחילה שהיא ע"י פשרה בעיא קניין, היינו דוקא שנתפשרו ע"י דיינים דכיון שמה שמוחל הוא ע"פ מצותם של דיינים שמיאין אותו למחול איכא למיחש שמא לא מחל בכל לבבו ובכל נפשו, רק נתרצה כדי שלא להשיב אחור דברי הדיינים ולהכי בעי קניין לאלם הדבר ולחזקו, אבל כשמתפשרים ביניהם ומוחלים זה לזה בלי דיינים כו"ע מודו דמחילה כזו אינה צריכה קניין כיון דמסתמא מחל בלב שלם ובנפש חפצה"

הרי שלשיטתו כל שנתפשרו הצדדים ביניהם – חזקה שעשו זאת בלב שלם ובנפש חפצה, ואין צורך בקניין בפשרה זו.

בנידון דידן, אף שכעת עומד הוא להכרעה בפני בית הדין, הרי מעיקרא ובפרט בזמן הפגישה הנ"ל היה בגדר משא ומתן בין קבלן לבעל הבית. מטרת הפגישה הייתה לסגור באופן סופי את ההתחשבוניות שבין הקבלן לבעל הבית ולהביא לידי גמר את מלאכת הבניה. כך צריך לראות את האווירה בין הצדדים בעת קיום הפגישה. משכך, דבריו של המהר"י עייאש נכונים ביתר שאת.

עמוד 13 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 Jerusalem P.O.B 8178 Brurya St. **Main Office:**

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

באותו שלב הצדדים לא היו בגדר בעלי דינים, אלא בגדר בעל הבית הנדרש לשלם לקבלן בסיום מלאכתו. משסיכמו את הסכום הסופי והסכימו עליו הדעת נותנת ששוב הקבלן אינו יכול לחזור בו. למה הדבר דומה? לפועל שהסכים לעבוד בסכום קצוב ואחרי שסיים מלאכתו דורש הוא תוספת לשכרו, שוודאי בעל הבית אינו חייב להיענות לדרישתו.

ואף שלפנינו מחלוקת אחרונים האם בכה"ג צריך קנין על מנת לאשר ולאשש את ההסכם שנערך בפגישה או שמא אין צריך. והיה ניתן ללמוד מדברי המהר"ם מלובלין לחלק בין מחילה לפשרה. מכל מקום, פשוט לשונו של הש"ך מורה כמהר"י עייאש, ובצרוף הסברה שהזכרנו שכאן המצב אינו דומה לפשרה במובן המשפטי, כי הצדדים לא היו כלל בדין ודברים. מטרת הפגישה הייתה לסכם את המחיר הסופי ומשסוכם אי אפשר לחזור אחורה.

הסכום עליו סוכם הינו 6,000 ₪. אך הוא תוספת לבסיס החוזה שתומחר ללא מע"מ, על כן לסכום זה יתווסף מע"מ כנדרש.

לסיכום, הסכם פשרה אליו הגיעו הצדדים בפגישת הסיכום מתאריך 11/3/2019, ד' אדר ב' תשע"ט הינו בר תוקף ובמסגרתו ישלם התובע לנתבעת סכום של 6,000 ₪ + מע"מ = 7,020 ש"ח.

ה. הסכם תשלום המע"מ

החוזה, כפי שמקובל בחוזים מעין אלו, עוסק בסכום עליו סוכם תמורת העבודה שאינו כולל מע"מ. בסוגיית הסכום לתשלום (סכום חוזה + מע"מ) התגלע וויכוח בין הצדדים.

התובע טען כי הוסכם במהלך כתיבת החוזה ש2/3 מסכום החוזה ישולם בכפוף להוצאת חשבונית ויהיה כולל מע"מ; 1/3 יהיה ללא חשבונית ולא יכלול מע"מ. לכן, אף שהנתבע שילם מס על כל הסכום, הוא אינו רשאי לקזז את כל הסכום מתוך ההלוואה שקיבל מהתובע.

הנתבע אישר שעלתה הצעה כזו, אך לטענתו זו לא הבשילה לכדי הצעה קונקרטית. ראייתו היא מהחוזה עצמו שלא מכיל שום התניה כזו. התובע טען שכיון שמדובר על עבירה על חוק המע"מ לא יכלו לכתוב זאת בחוזה, אך סוכם על כך בע"פ⁴.

דיון: במישור הקונקרטי, טענת התובע אינה יכולה להתקבל בלא ראייה, שכן בחוזה שלפנינו מפורש שהסכומים הכתובים בו כפופים לתשלום מע"מ, וכיוון שכלל גדול בדין המוציא מחבירו עליו הראייה, על התובע מוטל נטל הבאת הראייה שהיה הסכם נוסף בעל פה. בהעדר ראייה נדון לפי החוזה הכתוב בלבד. טענת התובע על חוסר היכולת להכניס סעיף כזה בחוזה אינה מהווה ראייה – לכל היותר היא מסבירה שאין ראייה לסתור מהחוזה הכתוב. אך כדי להוציא ממון אין די בכך.

⁴ הערה עקרונית: כמובן, אין דעתו של בית הדין נוחה מהסכם זה שעניינו העלמת מס, אלא, שתפקידו של בית הדין הוא לדון בסכסוך שבין הצדדים ובטענות שהועלו בפניו ולשם מכוון פסק דין זה.

עמוד 14 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

אלא, שכבר הכרענו בסעיף הקודם להעניק תוקף הלכתי מחייב להסכם הפשרה אליו הגיעו הצדדים. אין לנו את היכולת לדעת מה כלל סכום זה, עבור אלו עבודות ואיך מתחלק הסכום הכולל לכלל התוספות שהתבקשו על ידי הנתבע. טבעו של משא ומתן שסכומים שנקבים בו אינם מדוייקים ואינם מביאים לידי ביטוי חשבונות ומספרים מוחלטים. על כן, אנו נקבל את זה שסכום התוספת שהוסכם על ידי הצדדים יש בו בכדי להביא לידי סיום את מכלול התביעות שביניהם וממילא אין מקום לתביעות נוספות.

לסיכום, נקודת הפתיחה להסכם הפשרה היא המחלוקת סביב תשלום המע"מ. על בסיס מחלוקת זו נגשו הצדדים למשא ומתן בו סוכם על תוספת של 6000 ₪ לטובת הנתבעת. הסכמה זו, על פי החלטת בית הדין, מחייבת את הצדדים ושמה קץ לכל התביעות ההדדיות שביניהם, לרבות המחלוקת סביב תשלום המע"מ.

ח. הוצאות משפט

הצדדים התנהלו כמצופה מהם על פי דין ועל פי היושר ופעלו כנדרש על מנת להביא את הדין לידי הכרעה בדרכי התורה להוציא את האמת והצדק לאור. הנהוג בבית הדין במקרים מעין אלו הוא לחלק את האגרה בשווה בין הצדדים.

התובע שילם 500 ₪ אגרת בית דין. על כן, תשלם לו הנתבעת סכום של 250 ₪.

ט. החלטות

א. הסכומים הנקובים בחוזה (על שני חלקיו).

שלד – 50,000 ₪

גג – 13,000 ₪

בלוקים – 7,000 ₪

ב. ההסכמה שהושגה בפגישת הסיכום שנעשתה ב-11/3/2019 לתוספות על סך 6,000 ₪ + מע"מ ברת תוקף.

- סה"כ לסעיפים א+ב (בכפוף לסעיפים ד+ה בחלק הדיון): 84953.33 ₪.

ג. הזמנת קלקר ע"פ חשבונית - 45,370 ₪ + מע"מ = 53,082 ₪.

לסכום זה יש להוסיף הזמנת קלקר נוסף (500 ₪) והובלות (3,200 ₪) + מע"מ = 4,329 ₪.

ד. סכום הובלות פיגומים לא ייגבו מהתובע.

ה. משאבות בטון על פי חשבוניות, סה"כ: 38,275 ₪.

ו. תוספות על סך 21,000 ₪ לא ישולמו.

עמוד 15 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

- ז. סך הכל לסעיפי חוזי הבניה : 180,639.33 ₪.
- ח. אחרי קיזוז הסכומים ששולמו כבר על ידי התובע לנתבע בסך 196,000 ₪.
- ט. אגרת בית הדין על סך 250 ₪ שתשולם לתובע.
- י. לסיכום, תשלם הנתבעת לתובע סכום של 15,610.67 ₪.

והאמת והשלום אהבו

פסק הדין ניתן ביום א' במנחם אב תש"ף, 22 ביולי 2020.

בזאת באנו על החתום

הרב אברהם יצחק שוורץ
דיין

הרב דורון אלון
אב"ד

הרב ארי סט
דיין

עמוד 16 מתוך 16

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס Fax 02-5379626 www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois